

Slovenska cesta 54 dkom@dkom.si
SI-1000 Ljubljana www.dkom.si
T 01 234 28 00Številka: 018-021/2023/26
Datum: 24. 5. 2023

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/11 s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu Andraža Žvana kot predsednika senata ter Sama Červeka kot člana senata in mag. Zlate Jerman kot članice senata v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*SN ODVODNIKI PRENAPETOSTI ZA ZUNANJO MONTAŽO*« na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil vlagatelj IZOELEKTRO, proizvodnja in trgovina, d.o.o., Limbuška cesta 2, 2341 Limbuš, ki ga po pooblastilu zastopa Ivančič & Hrastnik, odvetniška pisarna, d.o.o., Železna cesta 14, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika ELEKTRO CELJE, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vrunčeva ulica 2A, 3000 Celje (v nadaljevanju: naročnik), 24. 5. 2023

odločila:

1. Zahtevak za revizijo se zavrne kot neutemeljen.
2. Vlagatelju in naročniku se na njuna računa vrne preostali znesek založenega predujma za izdelavo strokovnega mnenja, in sicer vsakemu v višini 128,80 EUR.
3. Zahteva vlagatelja za povrnitev stroškov pravnega varstva se zavrne.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu, ki ga naročnik oddaja v postopku naročila male vrednosti, je bilo 24. 1. 2023 objavljeno na Portalu javnih naročil pod št. objave JN000346/2023-W01.

Vlagatelj je 6. 2. 2023, pred potekom roka za prejem ponudb, vložil zahtevak za revizijo zoper določbe dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (v nadaljevanju tudi: razpisna

dokumentacija), v katerem predlaga, da se v predmetnem postopku razveljavi tehnične specifikacije v delu, kjer je zahtevan tehnični podatek za SN (tj. srednjenapetostne) odvodnike za zunanjo montažo »Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA«, oziroma podredno, da se razveljavi postopek javnega naročanja v celoti. Vlagatelj zahteva tudi povrnitev specificiranih stroškov pravnega varstva.

Vlagatelj navaja, da naročnik v razpisni dokumentaciji v Tehničnih specifikacijah (OBR-11) hkrati zahteva, da so ponujeni odvodniki skladni s standardoma SIST EN 60099-4 in SIST EN 60099-5 (ali enakovrednimi standardi) ter da so ustrezni tisti odvodniki, pri katerih je vrednost pri visokem impulzivnem toku (oblike 4/10 μ s) večja ali enaka kot 100 kA. Poudarja, da tehnično lastnost SN odvodnika »Visoki impulzni tok (4/10 μ s)« ureja standard SIST EN 60099-4 (oz. IEC 60099-4), v katerem je v skladu s točko 8.7.2.2 v tabeli 4 zahtevana vrednost 100 kA, pri čemer je nadalje izrecno navedeno, da se za doseg zahteve standarda upoštevajo tolerance pri nastavitvi opreme tako, da mora biti izmerjena temenska vrednost toka (ang. *peak current*) znotraj 90 do 110 % zahtevane temenske vrednosti. Navedeno pomeni, da je SN prenapetostni odvodnik (odvodnik klasifikacije 10 kA) skladen z zahtevami standarda, če je temenska vrednost vala 4/10 μ s visoko impulznega toka pri meritvi med 90 kA (tj. 90 % zahtevane vrednosti) in 110 kA (tj. 110 % zahtevane vrednosti). Glede na navedeno vlagatelj zatrjuje, da je naročnik s tehnično zahtevo »Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA« odstopil od standarda, na katerega se sklicuje, in z njo onemogočil sodelovanje v javnem naročilu vsem ponudnikom blaga, ki izkazujejo skladnost blaga z mednarodnimi standardi, med drugim tudi vlagatelju, katerega prenapetostni odvodnik je skladen s standardom IEC 60099-4 oz. SIST EN 60099-4 in je pri tipskem testu dosegel vrednosti 98,0 kA, 97,8 kA in 98,3 kA. Dalje navaja, da je naročnik v odgovoru na vprašanje vlagatelja, objavljenem na Portalu javnih naročil, potrdil, da sporna zahteva odstopa od standarda SIST EN 60099-4, pri čemer je samo splošno navedel, da želi doseči boljšo zaščito naprav SN omrežja pred atmosferskimi vplivi. Vlagatelj poudarja, 1.) da je navedeni standard namenjen ravno temu, da določa lastnosti blaga, ki zagotavljajo ustrezno in varno uporabo blaga, 2.) da sprememba zgolj ene vrednosti iz standarda ne pomeni izboljšanja zaščite naprav SN omrežja pred atmosferskimi vplivi, 3.) da ponudbeno blago vlagatelja zagotavlja ustrezno varnost SN omrežja pred atmosferskimi vplivi, 4.) da ne obstajajo nikakršni upravičeni razlogi za omejevanje konkurence s sporno dodatno določbo tehničnih specifikacij naročnika ter 5.) da javno naročilo zajema minimalno število SN prenapetostnih odvodnikov, kar pomeni, da naročnik z novimi odvodniki (četudi bi ti nudili boljšo zaščito) ne bi dosegel boljše zaščite omrežja, saj je večina nameščenih odvodnikov še vedno skladna z (nižjimi) zahtevami standarda SIST EN 60099-4.

Vlagatelj dalje naročniku očita kršitev določb petega in osmega odstavka 68. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3), ker po njegovem mnenju tehnične specifikacije niso sestavljene v skladu z navedeno določbo, saj naročnik z dodatno zahtevo oži specifikacije standarda SIST EN 60099-4 in s tem kot nedopustne označi ponudbe za blago, ki je skladno s tem standardom. Prav tako naročniku očita kršitev: 1.) načela zagotavljanja konkurence (5. člen ZJN-3); 2.) načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti (4. člen ZJN-3), saj je z dodatno tehnično zahtevo (ki je v nasprotju s standardom) neutemeljeno in bistveno omejil konkurenco, zaradi česar bo gotovo dosegel višjo ceno; 3.) načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3), ker je preferiral enega ponudnika in večini ostalih ponudnikov onemogočil dostop do javnega naročila, ter 4.) kršitev četrtega odstavka 68. člena ZJN-3, ki prepoveduje določanje tehničnih specifikacij, ki bi neupravičeno ovirale dostop do javnega naročila konkurenci. Ob tem se vlagatelj sklicuje tudi na eno izmed preteklih javnih naročil naročnika Elektro Maribor, d.d., ki naj bi v popolnoma enaki situaciji zaznal, da s takšno zahtevo (ki odstopa od standarda SIST EN 60099-4 oz. IEC 60099-4) neupravičeno omejuje konkurenco,

zato je po prepričanju vlagatelja jasno, da enako velja tudi za naročnika v obravnavanem postopku.

Naročnik je z odločitvijo o zahtevku za revizijo št. JN-6/2023-NMV z dne 16. 2. 2023 vlagatelj zahtevke za revizijo zavrnil ter posledično zavrnil tudi njegovo zahtevo za povrnitev stroškov. Na vlagateljeve očitke odgovarja, da lahko po njegovem vedenju sporno zahtevo izpolnijo vsaj trije ponudniki oz. proizvajalci, pri čemer ne drži, da je vlagatelj naročniku predhodno dobavljal blago, ki je predmet tudi tega javnega naročila, ter da je vlagatelju zaradi spremenjene (tj. drugačne) dokumentacije sodelovanje v predmetnem postopku javnega naročila onemogočeno. Naročnik namreč zatrjuje, da je vlagatelj naročniku predhodno dobavljal blago, skladno s standardom SIST EN 60099-4 iz leta 2005, ki je bil v Sloveniji veljaven do oktobra 2017. Od takrat dalje je edini veljaven standard za prenapetostne odvodnike v Sloveniji standard SIST EN 60099-4, ki je bil objavljen leta 2014 in v skladu s katerim je pripravljena tudi sporna tehnična dokumentacija. V skladu s tem standardom vlagatelj naročniku ni izvedel nobene dobave blaga, ki je predmet obravnavanega javnega naročila, naročnik pa je že v letu 2018 (javno naročilo, objavljeno na Portalu javnih naročil pod št. JN008186/2018-W01) objavil povsem enake zahteve kot v predmetnem javnem naročilu.

Dalje naročnik izpostavlja uvodno določbo standarda SIST EN 60099-4 (*»Ta del IEC 60099 predstavlja najmanjša merila za zahteve in preskušanje kovinskooksidnih prenapetostnih odvodnikov brez iskrišč, ki se uporabljajo za sisteme z izmenično napetostjo z Us nad 1 kV«*) in jo razlaga na način, da prenapetostni odvodnik, skladen s tem standardom, izpolnjuje minimalne zahteve, pri čemer pa boljše vrednosti od teh minimalnih zahtev niso omejene oz. prepovedane. Naročnik je na osnovi tega, da standard predstavlja najmanjša merila za zahteve in preskušanje, zgolj zahteval srednjo ali višjo vrednost, s katero morajo biti ponujeni prenapetostni odvodniki preskušeni, kar pa je po mnenju naročnika popolnoma skladno s standardom. S tem si je naročnik zagotovil, da bodo imeli prenapetostni odvodniki daljšo življenjsko dobo in da so sposobni ščititi zelo drage naprave v SN omrežju tudi pri tokovih enakih in večjih od 100 kA, zato je predmetna zahteva brez dvoma povezana s predmetom javnega naročila in ima naročnik zanjo objektivno utemeljene razloge. Z zahtevo, ki ne odstopa od standarda, je nedvomno dosežena boljša zaščita SN omrežja, proizvajalec pa se sam odloči, v katerem delu obsega odstopanja ($\pm 10\%$) predmetnega toka se bo gibal, s tem ko izbere kakovost nelinearnih elementov odvodnika, ki variirajo po tehničnih lastnostih in ceni. Naročnik še izpostavlja, da je zavajajoča tudi navedba vlagatelja, da je naročnik od standarda odstopil samo v eni postavki – naročnik se je namreč v skladu s standardom SIST EN 60099-4 odločil, da bo popolnoma pri vseh parametrih zahteval deklarirane srednje vrednosti ali večje oz. manjše vrednosti (odvisno od lastnosti parametra, ki je zahtevan), v niti eni zahtevi pa ni odstopil od standarda. Pojasnjuje še, da je v predmetnem postopku prejel dve ponudbi, pri čemer je vlagateljeva ponudba najdražja, dokument družbe Elektro Maribor, d.d., pa označi kot nerelevanten za predmetni postopek, zato se do njega ne opredeljuje.

Naročnik je Državni revizijski komisiji 20. 2. 2023 odstopil dokumentacijo o postopku oddaje javnega naročila ter dokumentacijo o predrevizijskem postopku.

Vlagatelj se je do naročnikove odločitve o zahtevku za revizijo opredelil z vlogo z dne 21. 2. 2023, v kateri vztraja pri revizijskih navedbah in prereka naročnikove razloge za zavrnitev zahtevka za revizijo, navaja pa tudi nekatera nova dejstva in dokaze, za katere pojasnjuje, da jih v zahtevku za revizijo brez lastne krivde ni mogel navesti, ker predhodno ni bil seznanjen z domnevno obstoječim objektivnim razlogom za odstop naročnika od zahtev standarda SIST EN 60099-4.

Državna revizijska komisija uvodoma ugotavlja, da je vlagateljevo opredelitev do navedb naročnika, datirano in poslano dne 21. 2. 2023, prejela dne 23. 2. 2023 priporočeno po pošti in ne preko portala eRevizija. Na tem mestu Državna revizijska komisija zato pojasnjuje, da se na podlagi drugega odstavka 13.a člena ZPVPJN vsakršno sporočanje, obveščanje, vročanje in izmenjava informacij in dokumentov med naročnikom, vlagateljem, Državno revizijsko komisijo, izbranim ponudnikom in zagovornikom javnega interesa, izvede z objavo informacije ali dokumenta na portalu eRevizija, razen če je s tem zakonom določeno drugače. V konkretnem primeru je naročnik vlagatelja v odločitvi o zahtevku za revizijo v pravnem pouku (napačno) poučil, da »posreduje opredelitev Državni revizijski komisiji, Slovenska 54, p.p. 704, 1000 in naročniku Elektro Celje, d.d., Vruncčeva 2A, 3000 Celje«. Ker je torej vlagatelj ravnal skladno s pravnim poukom naročnika in svojo opredelitev (pravočasno) posredoval na tak način, je Državna revizijska komisija navedbe vlagatelja v omenjeni vlogi, kljub temu, da ta ni bila posredovana preko portala eRevizija, upoštevala pri odločanju o zahtevku za revizijo.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika najprej poudarja, da se naročnik ni opredelil do bistvenega dela revizijskih razlogov, tj. do zatrjevane kršitve petega in osmega odstavka 68. člena ZJN-3. Dalje zatrjuje, da fizikalno ni mogoče doseči, da bi bila predpisana vrednost za visoki impulzni tok ($4/10 \mu\text{s}$) fiksna in točno določena, zato je določena v razponu (s tolerancami), pri čemer različne vrednosti ne pomenijo različnosti odvodnikov, pač pa merske napake v okviru opravljanja testa. Tako vse vrednosti postavke za visoki impulzni tok ($4/10 \mu\text{s}$) od 90 kA do 110 kA pomenijo izpolnjevanje zahteve temenske vrednosti in ne obstaja boljša ali slabša vrednost. V zvezi z naročnikovo argumentacijo, da z višjo vrednostjo zasleduje boljšo zaščito SN omrežja, vlagatelj navaja, da bi potemtakem morale biti zaželeno, da odvodniki dosežejo vrednosti bistveno nad 110 kA (vendar v tem primeru ne bi bili skladni s standardom), prav tako pa cilj preizkusa ni ugotoviti, kakšen je najvišji temenski impulzni tok, ki ga odvodnik prenese, zato ne drži, da bi višje vrednosti temenskega impulznega toka v tipskem testu dokazovale karkoli v zvezi z življenjsko dobo ali kakovostjo odvodnika. Kot dokaz temu prilaga odgovor vodje akreditiranega laboratorija Cesi S.p.A. iz Milana, ponovno predlaga postavitev izvedenca elektrotehnične stroke in navede vprašanja, na katera bi slednji moral podati odgovore, prav tako pa predlaga, da Državna revizijska komisija ista vprašanja naslovi tudi na akreditirani laboratorij. Vlagatelj navaja še, da naročnik ni ne pojasnil ne dokazal, zakaj meni, da bi z določitvijo dodatnega pogoja v tehnični specifikaciji dosegel boljšo zaščitno naprav SN omrežja ali daljšo življenjsko dobo odvodnika, saj ni niti pojasnil, kaj vrednost »Visoki impulzni tok ($4/10 \mu\text{s}$)« sploh pomeni in kako izmerjena vrednost vpliva na življenjsko dobo odvodnika ali na sposobnost zaščite SN omrežja.

Državna revizijska komisija je pred meritorno obravnavo zahtevka za revizijo preverila, ali je vložen pravočasno in pri naročniku; ali vsebuje vse obvezne sestavine iz 15. člena ZPVPJN; ali ga je vložila aktivno legitimirana oseba iz 14. člena ZPVPJN; ali obstajajo omejitve iz 16. člena ZPVPJN in ali je dopusten. Ker je ugotovila, da so izpolnjeni vsi pogoji iz prvega odstavka 31. člena ZPVPJN, je zahtevek za revizijo na podlagi drugega odstavka 31. člena ZPVPJN sprejela v obravnavo.

Ker je Državna revizijska komisija na podlagi obravnave revizijskih navedb ocenila, da je za presojo nekaterih navedb vlagatelja in naročnika potrebno specifično strokovno znanje, s katerim sama ne razpolaga, je na pobudo vlagatelja in naročnika ter na podlagi 34. člena ter prvega odstavka 36. člena ZPVPJN s sklepom št. 018-21/2023-8 z dne 15. 3. 2023 odredila pridobitev strokovnega mnenja, za izdelavo katerega je določila Elektroinštitut Milan Vidmar, Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana, oziroma zanj strokovnjaka M. I., univ. dipl. inž. el. (v nadaljevanju: strokovnjak).

Vlagatelju in naročniku je obenem naložila založitev predujma za pridobitev strokovnega mnenja, ki sta ga oba v ustrezni višini, tj. vsak v polovičnem znesku predvidenega stroška, tudi pravočasno nakazala.

Strokovno mnenje je Državna revizijska komisija prejela 14. 4. 2023 in ga posredovala vlagatelju in naročniku v seznanitev ter morebitno opredelitev. Tako vlagatelj kot naročnik sta se 19. 4. 2023 do strokovnega mnenja (pravočasno) opredelila, pri čemer je Državna revizijska komisija vlagateljevo opredelitev zaradi očitka, da bi morala biti strokovnjaku zastavljena še (predlagana) konkretnjša vprašanja, posredovala strokovnjaku, da skladno s tem (dodatno) pojasni oziroma dopolni svoje strokovno mnenje. Glede na navedeno je Državna revizijska komisija 10. 5. 2023 prejela dopolnitev strokovnega mnenja, ki ga je prav tako posredovala vlagatelju in naročniku v seznanitev ter morebitno opredelitev. Naročnik se je opredelil z vlogo z dne 12. 5. 2023, vlagatelj pa z vlogo z dne 15. 5. 2023. Državna revizijska komisija je po preučitvi teh vlog ocenila, da je strokovno mnenje (skupaj z dopolnitvijo) odgovorilo na vsa zastavljena vprašanja in da predstavlja ustrezno podlago za sprejem odločitve o zahtevku za revizijo, kot bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu, preučitvi navedb obeh strank in ob upoštevanju pridobljenega strokovnega mnenja (in njegove dopolnitve) ter pripomb nanj je Državna revizijska komisija odločila, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

V predmetnem revizijskem postopku spor med strankama predstavlja ena od tehničnih zahtev prenapetostnih odvodnikov, ki jo je naročnik določil v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila.

Upoštevalo navedeno gre uvodoma pojasniti, da tehnične zahteve oz. specifikacije določajo zahtevane značilnosti naročenih gradenj, storitev ali blaga (druga poved iz prvega odstavka 68. člena ZJN-3) in tako naročnik z njimi opiše predmet naročila. V skladu z alinejo b 23. točke prvega odstavka 2. člena ZJN-3 tehnične specifikacije v primeru javnih naročil blaga in storitev pomenijo specifikacijo v dokumentu, ki opredeljuje zahtevane značilnosti proizvoda ali storitve, kot so ravni kakovosti, okoljskih in podnebnih vplivov, zahteve v zvezi z oblikovanjem, prilagojenim vsem uporabnikom (vključno z dostopnostjo za invalide), ter ocenjevanje skladnosti, zahteve v zvezi z delovanjem, uporabo proizvoda, varnostjo ali dimenzijami, vključno z zahtevami v zvezi s proizvodom glede imena, pod katerim se prodaja, izrazoslovjem, simboli, preizkušanjem in preizkusnimi metodami, pakiranjem, označevanjem, uporabo znakov, navodili za uporabnike, proizvodnimi postopki in metodami na posamezni stopnji življenjske dobe blaga ali storitve, ter postopki ocenjevanja skladnosti.

Pri oblikovanju tehničnih specifikacij je naročnik načeloma samostojen in jih določi ob upoštevanju lastnih potreb in pričakovanj glede na predmet javnega naročila, pri čemer mora upoštevati pravila, ki jih določa 68. člen ZJN-3. Četrty odstavek 68. člena ZJN-3 tako določa, da morajo tehnične specifikacije vsem gospodarskim subjektom zagotavljati enak dostop do postopka javnega naročanja in neupravičeno ne smejo ovirati odpiranja javnih naročil konkurenci. Pravila javnega naročanja torej naročnika pri oblikovanju tehničnih zahtev zavezujejo, da jih določi na način, ki zagotavlja konkurenco med ponudniki in njihovo enako obravnavo (5. in 7. člen ZJN-3).

Naročnik mora v skladu s prvo povedjo iz prvega odstavka 68. člena ZJN3 tehnične specifikacije navesti v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, in sicer na enega izmed načinov, ki so določeni v petem odstavku 68. člena ZJN-3, in sicer:

- a) v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti, vključno z okoljskimi značilnostmi, če so parametri dovolj natančni, da lahko ponudnik opredeli predmet javnega naročila, naročnik pa odda javno naročilo;
- b) s sklicevanjem na tehnične specifikacije in po prednostnem vrstnem redu na nacionalne standarde, ki so prevzeti po evropskih standardih, evropske tehnične ocene oziroma evropski ocenjevalni dokument, če se ta uporabi kot podlaga za izdajo evropske tehnične ocene, skupne tehnične specifikacije, mednarodne standarde, druge tehnične referenčne sisteme, ki jih določijo evropski organi za standardizacijo, ali, če teh ni, na nacionalne standarde, nacionalna tehnična soglasja ali nacionalne tehnične specifikacije, povezane s projektiranjem, izračunom in izvedbo gradenj ter uporabo blaga, pri čemer se pri vsakem sklicevanju navede tudi »ali enakovredni«;
- c) v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti iz a) točke s sklicevanjem na tehnične specifikacije iz b) točke kot podlaga za domnevo skladnosti s temi zahtevami glede delovanja ali funkcionalnosti;
- d) s sklicevanjem na tehnične specifikacije iz b) točke za nekatere značilnosti ter s sklicevanjem na zahteve glede delovanja ali funkcionalnosti iz a) točke za druge značilnosti.

Iz citiranega petega odstavka 68. člena ZJN-3 ne izhaja, da bi imel kateri izmed navedenih načinov določanja tehničnih specifikacij prednost pred drugim, čeprav 74. točka preambule Direktive 2014/24/EU z namenom zagotavljanja čim večje konkurence priporoča, naj naročniki tehnične specifikacije pripravijo predvsem v smislu zahtev po funkcionalnosti in delovanju.

V osmem odstavku 68. člena ZJN-3 je za primere, ko naročnik uporabi možnost iz a) točke petega odstavka tega člena (torej ko določi tehnične specifikacije v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti), določeno, da naročnik ne sme zavrniti ponudbe za gradnje, blago ali storitve, skladne z nacionalnim standardom, ki prevzema evropski standard, evropskim tehničnim soglasjem, skupno tehnično specifikacijo, mednarodnim standardom ali tehničnim referenčnim sistemom, ki ga je določil Evropski organ za standardizacijo, če se določene specifikacije v tem standardu, soglasju, skupni tehnični specifikaciji ali tehničnem referenčnem sistemu nanašajo na zahteve glede delovanja ali funkcionalnosti, ki jih je v postopku javnega naročanja določil naročnik.

Glede na navedeno gre že uvodoma ugotoviti, da si vlagatelj v obravnavanem primeru določbo osmega odstavka 68. člena ZJN-3, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju, razlaga napačno.

Naročnik je tehnične zahteve predmeta naročila v razpisni dokumentaciji določil v poglavju Tehnične specifikacije (OBR-11), kjer je v 1. točki splošnih zahtev določil, da morajo biti odvodniki »izdelani v skladu s SIST EN 60099-4 in SIST EN 60099-5 ali enakovrednimi standardi«. Nato je v istem poglavju v Preglednici 1 (med drugim) za tehnično lastnost odvodnika »Visoki impulzni tok (4/10 μ s)« zahteval vrednost » ≥ 100 kA«. Ravno slednja zahteva pa predstavlja spor med vlagateljem in naročnikom.

Upoštevajoč citirani zahtevi razpisne dokumentacije gre ugotoviti, da je naročnik najprej določil, da morajo biti ponujeni odvodniki skladni s standardoma SIST EN 60099-4 in SIST EN 60099-5 (ali enakovrednimi standardi), dalje pa je (ločeno) podal še sporno zahtevo, da morajo odvodniki pri visokem impulznem toku dosegati vrednost enako ali večjo kot 100 kA. V obravnavanem primeru je tako naročnik v razpisni dokumentaciji primarno določil, da morajo biti ponujeni odvodniki skladni z določenimi standardi (tj. SIST EN 60099-4 in SIST EN 60099-5 ali enakovrednimi standardi), torej na način, določen v točki b) petega odstavka 68. člena ZJN-3, poleg tega pa je določil še druge zahteve v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti (tj.

na način, določen v točki a) petega odstavka 68. člena ZJN-3), med katerimi je navedel tudi zahtevo, ki predstavlja predmet spora med strankama (in o zakonitosti katere v obravnavanem primeru odloča Državna revizijska komisija). Glede na prej navedeno določbo petega odstavka 68. člena ZJN-3 takšen način določitve tehničnih zahtev ni prepovedan in (sam po sebi) tudi ne predstavlja kršitve osmega odstavka 68. člena ZJN-3. Slednji namreč velja za primere, ko naročnik tehnične zahteve določi v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti (npr. navede določeno zahtevano lastnost blaga), ponudnik pa ponudi blago, skladno z določenim standardom, ki se (prav tako) nanaša na to zahtevano lastnost. Predmetna prepoved naročnikovega ravnanja se tako nanaša na fazo pregledovanja in ocenjevanja ponudb, v obravnavanem primeru pa je vlagatelj zahtevke za revizijo vložil zoper določbe dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (ko še niti ni prišlo do pregleda ponudb in sprejema odločitve o oddaji javnega naročila).

Upoštevač navedeno v danem primeru ne gre za situacijo, ki jo določa osmi odstavek 68. člena ZJN-3 in v njem naročniku, ki je tehnične specifikacije določil v smislu zahtev glede delovanja ali funkcionalnosti, prepoveduje, da bi zavrnil ponudbo ponudnika, ki je ponudil blago, skladno s standardom, ki vsebuje oz. se nanaša na tehnične zahteve glede delovanja in funkcionalnosti, kot jih je določil naročnik v razpisni dokumentaciji. Zato Državna revizijska komisija že uvodoma ugotavlja, da naročniku v okviru obravnavanega zahtevka za revizijo ni mogoče očitati kršitve osmega odstavka 68. člena ZJN-3.

Glede na pojasnjeno lahko naročnik poleg skladnosti ponujenega blaga z zahtevanim standardom določi tudi druge oz. strožje zahteve kot tiste, na katere se ta standard nanaša, vendar mora imeti zanje objektivno opravičljive razloge. Kot je namreč Državna revizijska komisija že večkrat pojasnila (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-111/2021, 018-180/2021, 018-005/2022), načela zagotavljanja konkurence med ponudniki ni mogoče interpretirati v smislu zahteve po vzpostavljanju konkurenčnosti tudi na tistih področjih oziroma v tistih primerih, ko te iz upravičenih razlogov ni mogoče doseči. Prav tako tudi načela enakopravnosti v pravu javnih naročil ni mogoče razumeti kot absolutne kategorije. Enakopravnost namreč ne pomeni, da mora naročnik vsem potencialnim ponudnikom omogočiti enak položaj v postopku oddaje javnega naročila. Nasprotno, pravo praviloma ne sme neposredno vplivati na razmerja na trgu z ukrepi, ki bi povzročali ekonomsko ali dejansko enakost. Zaradi različnih ekonomskih, tehničnih, kadrovskih in tudi naravnih danosti je dejanski položaj ponudnikov in njihovih ponudb različen, prednosti, ki jih te dajejo, pa je dovoljeno in pogosto celo gospodarno upoštevati. Zato zgolj dejstvo, da naročnik z določeno zahtevo razlikuje ponudnike, še ne pomeni, da je takšna zahteva že sama po sebi diskriminatorna. V naravi same zahteve je, da ponudnike razvršča na tiste, ki določeno zahtevo izpolnjujejo in je zato njihovo ponudbo mogoče obravnavati kot dopustno (takšno, ki ustreza potrebam in zahtevam naročnika), ter tiste, ki te zahteve ne izpolnjujejo in posledično ne morejo sodelovati v postopku oddaje javnega naročila. Naročniki so zato v postopkih oddaje javnih naročil upravičeni postavljati zahteve, ki imajo za posledico razlikovanje ponudnikov, vendar le iz razlogov, ki so neposredno povezani s predmetom javnega naročila in so objektivno opravičljivi. Ni pa dopustno razlikovanje ponudnikov glede na kriterije, ki niso objektivno opravičljivi in pomenijo zlasti krajevno, predmetno ali osebno diskriminacijo, s čimer je določen gospodarski subjekt bodisi postavljen v bistveno slabši položaj bodisi je privilegirani, ne da bi za to obstajali utemeljeni razlogi (v tej zvezi smiselno prim. tudi sodbo Sodišča EU v zadevi C-513/99, Concordia Bus Finland Oy Ab).

Ob upoštevanju predstavljenih zakonskih določb gre ugotoviti, da ZJN-3 naročniku ne prepoveduje določitve tehničnih zahtev, s katerimi se omejuje konkurenca, temveč mu prepoveduje zgolj tisto razlikovanje med gospodarskimi subjekti, ki ni skladno z ZJN-3 (npr.

arbitrarno razlikovanje) oziroma določitev takšnih tehničnih zahtev, s katerimi se konkurenca omejuje neupravičeno. Državna revizijska komisija je tako v nadaljevanju, glede na nastali spor med strankama, presojala, ali tehnična zahteva, kot jo je določil naročnik, tj. da morajo odvodniki pri visokem impulznem toku dosežati vrednost večjo ali enako kot 100 kA, omejuje konkurenco med ponudniki neupravičeno in ponudnike neupravičeno postavlja v neenakopraven položaj.

Glede na navedbo vlagatelja, da naročnik v okviru odgovorov na vprašanja na Portalu javnih naročil ni pojasnil, zakaj s postavitvijo sporne zahteve odstopa od standarda SIST EN 60099-4, Državna revizijska komisija pojasnjuje, da namen zagotavljanja dodatnih informacij preko Portala javnih naročil v prvi vrsti ni v naročnikovem pojasnjevanju in utemeljevanju razlogov za oblikovanje posameznih določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-133/2017, 018-060/2019, 018-6/2020, 018-096/2021, 018-005/2022). Namen naročnikovega odgovarjanja na vprašanja zainteresiranih gospodarskih subjektov je razviden iz četrtega odstavka 61. člena ZJN-3, ki določa, da mora naročnik v primeru, če prejme zahtevo, vsem gospodarskim subjektom, ki sodelujejo v postopku javnega naročanja, najpozneje šest dni pred iztekom roka za oddajo ponudb zagotoviti dodatne informacije v zvezi s specifikacijami in vse dodatne dokumente. Namen, ki ga naročnik zasleduje pri odgovarjanju na zahteve ter vprašanja, postavljena preko Portala javnih naročil, je tako v zagotavljanju dodatnih informacij, potrebnih za pripravo ponudb, ter v podajanju pojasnil, ki naj odpravijo morebitne nejasnosti in s tem zagotovijo, da bodo predložene ponudbe tudi medsebojno primerljive. Četudi je bil naročnikov odgovor pavšalen, kot to zatrjuje vlagatelj, navedeno ne omogoča zaključka o naročnikovi kršitvi določb ZJN-3. Naročnik je tako razloge za določitev spornih zahtev dolžan navesti šele v (morebitnem) postopku pravnega varstva, ko vlagatelj konkretizirano zatrjuje domnevne kršitve.

Državna revizijska komisija je dolžna tudi pojasniti, da so predmet presoje posameznega revizijskega postopka zgolj ravnanja naročnika v obravnavanem postopku oddaje javnega naročila in ne tudi ravnanja drugih naročnikov v (pravnomočno) zaključenih postopkih oddaje javnih naročil. Tako se Državna revizijska komisija strinja z naročnikom, da navedbe vlagatelja glede ugotovitve naročnika Elektro Maribor, d.d. v postopku oddaje javnega naročila, objavljenega na Portalu javnih naročil pod št. JN002033/2022-W01 (ki niti ni bil predmet presoje Državne revizijske komisije), da je zahteva »Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA« nesorazmerna in omejuje konkurenco (zaradi česar je po ponovnem pregledu ponudb izdal odločitev o zavrnitvi vseh ponudb), niso relevantne za presojo v konkretnem primeru. Državna revizijska komisija odloča v mejah (vsakokratnega) zahtevka za revizijo (prvi odstavek 38. člena ZPVPJN) ob upoštevanju trditvene in dokazne podlage strank (vsakokratnega) revizijskega postopka ter vseh okoliščin konkretnega primera, in tako na podlagi vseh pravno relevantnih dejstev presodi, ali je naročnik sporne določbe razpisne dokumentacije določil skladno z ZJN-3 in imel za določitev zahtev, ki omejujejo konkurenco, objektivno opravičljive razloge.

V obravnavanem primeru tako vlagatelj na eni strani zatrjuje, da sporna zahteva ni objektivno opravičljiva in posledično neupravičeno omejuje konkurenco, naročnik pa na drugi strani določitev spornega parametra utemeljuje s pomembnostjo zaradi večje kvalitete zaščite naprav v omrežju in daljše življenjske dobe prenapetostnih odvodnikov. Državna revizijska komisija je glede na sporne in med seboj nasprotne si trditve strank, ki za pravilno presojo zahtevajo specifično strokovno znanje, s katerim, kot že navedeno, sama ne razpolaga, izvedla predlagani dokaz vlagatelja in naročnika s pridobitvijo strokovnega mnenja. Vlagatelj je sicer kot dokaz predložil tudi komunikacijo (po elektronski pošti) z akreditiranim laboratorijem, v katerem je vodja laboratorija za prenapetostne odvodnike sicer podal odgovor, da se ne strinja s tem, da izmerjena

vrednost temenskega impulznega toka 98 kA pomeni, da ima odvodnik krajšo življenjsko dobo in da slabše varuje opremo. Vendar je navedeno stališče podano brez kakršnih koli (strokovnih) pojasnil oz. razlogov, na podlagi katerih je bilo sprejeto, pri čemer je v odgovoru tudi pojasnjeno, da laboratorij izvaja teste samo v skladu z ustreznimi standardi in da je za skladnost s standardom IEC 60099-4 ustrezna vsaka vrednost med 90 kA in 110 kA. Tudi sicer je vlagatelj odgovor vodje akreditiranega laboratorija pridobil sam in ga predložil na lastno pobudo, zaradi česar ga je Državna revizijska komisija obravnavala kot del njegove trditvene podlage. Ker pa je Državna revizijska komisija za presojo (ne)utemeljenosti vlagateljevega zahtevka za revizijo glede na trditveno podlago strank potrebovala določena konkretnjša in strokovno obrazložena pojasnila v zvezi s sporno zahtevo »Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA«, je strokovnjaku naložila, da ob preučitvi relevantne dokumentacije odgovori na naslednja vprašanja:

1. Kaj je visoki impulzni tok in kaj pomeni izmerjena vrednost pri preizkusu »Visoki impulzni tok (4/10 μ s)«?
2. Kaj je namen merjenja vrednosti visokega impulznega toka in ali lahko na podlagi izmerjenih vrednosti sklepamo o kakovosti prenapetostnih odvodnikov?
3. Ali višje vrednosti pri merjenju visokega impulznega toka (med 100 kA in 110 kA), dosežene pri testiranju odvodnikov prenapetosti, zagotavljajo boljše kakovost odvodnikov prenapetosti v smislu daljše življenjske dobe in boljše zaščite naprav v omrežju?
4. Ali odvodniki prenapetosti, ki na testiranju vrednosti visokega impulznega toka dosegajo vrednosti 98,0, 97,8 in 98,3 kA, nudijo nižjo zaščito omrežja in imajo krajšo življenjsko dobo?

Strokovnjak je uvodoma pojasnil, da je »Visok impulzni tok odvodnika« (angl. *High Current Impulse of an Arrester*) najvišja vrednost toka z obliko udarnega vala 4/10 μ s, ki steče skozi odvodnik in se uporablja pri testiranju termične stabilnosti odvodnika v primeru neposrednega udara strele, ter da izmerjena vrednost visokega impulznega toka pomeni, da je bila v odvodnik injicirana predpisana energija, ki za odvodnik predstavlja termično obremenitev. Dalje je navedel tolerance, ki so glede temenske vrednosti, oblike impulznega toka in prenehaja z nasprotno polariteto dovoljene po standardu SIST EN 60099-4 – med drugim tudi, da lahko temenska vrednost visokega impulznega toka znaša od 90 % do 110 % deklarirane vrednosti, tj. od 90 kA do 110 kA – in pojasnil, da so te tolerance predpisane zato, ker je zaradi same narave celotnega »testnega vezja« včasih težko doseči eksplicitno vrednost 100 kA in obliko vala 4/10 μ s. V kolikor je temenska vrednost in oblika visokega impulznega toka znotraj predpisanih toleranc, predmetni standard ocenjuje, da ta tok pri predmetnem tipskem preizkusu izpolnjuje vse zahteve in je kot tak sprejemljiv. Upoštevajoč dejstvo, da je na podlagi predpisanih toleranc absolutna razlika med minimalno in maksimalno vrednostjo visokega impulznega toka kar 20 kA, je strokovnjak pojasnil, da ima proizvajalec odvodnikov dovolj »manevrskega« prostora, da konstrukcijo odvodnika ob nižjih proizvodnih stroških prilagodi tako, da bo tipski test še uspešen, saj bo pri toku z amplitudo 90 kA injicirano za 18 % manj energije v odvodnik kot pri toku 110 kA, vendar bo odvodnik še vedno uspešno preстал tipski test in bo po tem kriteriju enakovreden tistemu odvodniku, ki je uspešno preстал tipski test z amplitudo toka 110 kA. Strokovnjak je še izpostavil, da so tehnične zahteve za preizkušanje odvodnikov v mednarodnih standardih v večini primerov določene kot kompromis med posameznimi proizvajalci in predstavljajo minimalne zahteve, ki jih morajo naprave še izpolnjevati.

Nadalje je strokovnjak pojasnil, da je namen merjenja visokega impulznega toka v tem, da se v skladu z dogovorjenimi pravili, zapisanimi v standardu SIST EN 60099-4, znotraj predpisanih toleranc preveri termična zmogljivost odvodnika, ki pa je zelo pomemben, lahko tudi ključen podatek o kakovosti odvodnika. Z izvedbo tipskega testa (angl. *Operating Duty Test*) se preveri,

da po injiciranju deklarirane nazivne toplotne energije v odvodnik ne pride do njegove termične porušitve oz. pobega. To pomeni, da je toploto, ki se sprosti v odvodniku, slednji preko svojega ohišja (izolatorja) sposoben odvesti v okolico in to tako, da se mu pri tem ne spremenijo električne lastnosti in da ne pride do vidnih mehanskih poškodb na površini odvodnika. Ta tipski test se opravi na treh enakih vzorcih odvodnika in v kolikor so rezultati tega preizkusa pozitivni, se ocenjuje, da obravnavani tip odvodnika ustreza predmetnemu standardu. Strokovnjak je izpostavil, da na termično zmogljivost odvodnika vplivajo številni faktorji, predvsem njegove konstrukcijske lastnosti, kot so premer oz. velikost ZnO bloka in s tem posledično tudi velikost ohišja odvodnika, kar pa vpliva na porabo materiala in na koncu tudi na samo ceno odvodnika.

Strokovnjak je podal tudi odgovora na ključni vprašanji, in sicer je podal mnenje, da odvodniki, ki pri testiranju z visokim impulznim tokom dosegajo vrednosti 98,0, 97,8 in 98,3 kA, načeloma ne nudijo slabše prenapetostne zaščite naprav v SN distribucijskem omrežju, saj je ta odvisna od številnih dejavnikov (kot so npr. preostala napetost na odvodniku, njegova lokacija, ozemljitvene povezave, itd.), vendar pa odvodniki, ki pri tipskem preizkušanju dosegajo višje vrednosti visokega impulznega toka, potrjujejo tudi daljšo življenjsko dobo, saj imajo potrjeno sposobnost večjih termičnih obremenitev, ki se pojavljajo znotraj SN distribucijskega omrežja, kot tisti z nižjimi vrednostmi tega toka – večja kot je razlika v tem toku, daljša je pričakovana življenjska doba odvodnika.

V zvezi z navedenim strokovnim mnenjem je vlagatelj izpostavil, da maksimalna temenska vrednost, ki jo odvodnik prenese, ni merjena v okviru tipskih testov po standardu SIST EN 60099-4 in tudi ni bila zahtevana s strani naročnika, vrednosti za »Visoki impulzni tok (4/10 μ s)« iz tipskega testa pa tako ne povedo nič o maksimalnih vrednostih visokih impulznih tokov, ki jih lahko posamezen odvodnik prenese (pač pa samo, ali je bila injicirana vrednost skladna z zahtevami standarda SIST EN 60099-4). Glede na očitano nepopolno ugotovljeno dejansko stanje je Državna revizijska komisija, kot že navedeno, strokovnjaka zaprosila za dodatna pojasnila.

V dopolnitvi strokovnega mnenja je strokovnjak ponovno pojasnil, da ima Slovenija zelo visok keravnčni nivo (tj. število nevihtnih dni) in da posamezne amplitude udarov strel dosegajo tudi višje vrednosti udarnega toka, kot so npr. 50 kA, 100 kA, 200 kA ali celo več, v zelo kratkem času trajanja (nekaj μ s), zato je izolacija naprav, ki so vgrajene v SN distribucijsko omrežje, zelo ogrožena. Poudaril je, da je namen vgradnje prenapetostnih odvodnikov v SN distribucijsko omrežje v tem, da se v največji možni meri zaščiti izolacijo vgrajenih naprav, predvsem pred udari strel. Dalje je strokovnjak obrazložil, kaj se (lahko) zgodi z odvodniki ob udarih strel. Če je sproščena energija prevelika, je lahko posledično povišanje temperature blokov takšno, da je odvodnik potisnjen v stanje termičnega pobega, tj. da se toplotne izgube v ZnO blokih pri obratovalni napetosti tako povečajo, da odvodnik toplote ne more v zadostni meri odvajati v okolico, zaradi česar se temperatura dviguje naprej, dokler odvodnik ni dokončno uničen. Četudi pa temperatura po tokovnem udaru ostane pod kritično mejo, lahko termični pobeg povzroči naslednji udar strele, saj že en preizkus z visokim impulznim tokom (4/10 μ s) v strukturi blokov povzroči miniaturne poškodbe, ki spremenijo električne karakteristike odvodnika, vsak nadaljnji udar strele pa pomeni novo obremenitev, ki lahko nato odvodnik tudi uniči. Odvodnik je tako lahko na zunaj videti praktično nepoškodovan in bo tudi prestal tipski preizkus ter tako obratuje še naprej, je pa bolj podvržen okvari oz. uničenju v primeru naslednjih udarov. Ob tem je strokovnjak podal tudi rezultate raziskav v zvezi s tem in na podlagi zapisanega (ponovno) podal zaključek, da odvodniki, ki pri tipskem preskušanju zdržijo višje vrednosti visokega impulznega toka (zaradi potrjene sposobnosti večjih termičnih obremenitev), dosegajo tudi daljšo življenjsko dobo, zato

se zaradi visokih amplitud udarov strel stremi k temu, da se vgradijo prenapetostni odvodniki, ki zdržijo čim večje termične obremenitve. Ob tem je poudaril, da gre pri življenjski dobi odvodnika za statističen pojem, ker je ta odvisna od naključnih obremenitev, ki se pojavijo med obratovanjem, in tako ima statistično gledano odvodnik, ki prenese tokovne udare z višjimi amplitudami, tudi daljšo pričakovano življenjsko dobo.

Strokovnjak je še poudaril, da je treba ločiti med dvema vrstama preizkusov. Prvi je že navedeni tipski test delovanja (standardiziran s standardom SIST EN 60099-4 in rezultate katerega je predložil tudi vlagatelj), ki pokaže, da ob težkih obremenitvah (udaru strele) ne pride do termičnega pobega in uničenja odvodnika, del tega testa pa je tudi preizkus z visokim impulznim tokom oblike 4/10 μ s. Drugi pa je samostojni tipski preizkus zdržnosti z visokim impulznim tokom oblike 4/10 μ s poljubne amplitude (npr. 100 kA, 125 kA ali karkoli več), ki povzroči trenutno termično obremenitev odvodnika in morebitne mehanske poškodbe, na ta način pa se lahko ugotovi mejni tok, ki še ne poškoduje odvodnika. Glede na navedeno se strokovnjak strinja z vlagateljem, da vrednost dejansko izmerjenega toka med preizkusom z visokim impulznim tokom (ki je v standardu določena in omejena znotraj toleranc med 90 kA in 110 kA) ne pomeni nujno najvišjega zdržnega toka odvodnika, vendar pa je za naročnika edina referenca, če drug vir ni na voljo, zato bi vlagatelj lahko kot dokaz večje tokovne zdržnosti odvodnika predložil rezultate samostojnega tipskega preizkusa pri akreditiranem laboratoriju z udarnim tokom (4/10 μ s) in amplitudo toka nad 100 kA ter s tem izkazal, da ponujeni odvodnik izpolnjuje sporno zahtevo.

Vlagatelj v opredelitvi do dopolnitve strokovnega mnenja navaja, da se strinja s strokovnjakom v tem, 1.) da ima naročnik pravico zahtevati določeno vrednost zdržnosti odvodnika zaradi udara z visokim impulznim tokom oblike 4/10 μ s, če ima za to potrebe, 2.) da odvodniki, ki prenesejo višjo amplitudo, trajajo dalj časa in 3.) da standardni test SIST EN 60099-4 maksimalne vrednosti ne ugotavlja, pač pa bi bila ta vrednost lahko predmet drugega testa (ki se zahteva na pobudo proizvajalca). Vendar pa naročnik po mnenju vlagatelja v razpisni dokumentaciji ne omogoča možnosti, da ponudnik predloži dodatna dokazila, da ponujeni odvodniki prenesejo udare visokega impulznega toka nad vrednostjo, ki je zapisana v tipskem testu (po standardu SIST EN 60099-4) in ki ni namenjena ugotavljanju maksimalne amplitude, ki jo odvodnik prenese. Vlagatelj tako zaključuje, da je ponudnikom, ki imajo za ponujene odvodnike v tipskem testu navedeno nižjo vrednost od sporne zahteve, onemogočeno sodelovanje pri predmetnem javnem naročilu – ne glede na to, kako kakovostni so ponujeni odvodniki (torej tudi če prenesejo amplitude visokega impulznega toka nad zahtevano vrednostjo 100 kA).

Kot je Državna revizijska komisija že pojasnila, ima naročnik v skladu z ZJN-3 možnost, da določi izpolnjevanje določenega standarda, ob tem pa (posebej) določi še strožje zahteve, če ima za to objektivno utemeljene razloge. Upošteva je izpostavljeno ter po njeni oceni jasno in nedvoumno mnenje strokovnjaka (in njeno dopolnitev), Državna revizijska komisija v obravnavani zadevi ugotavlja, da je naročnik s sporno zahtevo upravičeno določil temensko vrednost visokega impulznega toka strožje, kot jo določa standard SIST EN 60099-4. Kot namreč izhaja iz strokovnega mnenja, sicer odvodniki z doseženimi nižjimi vrednostmi pri visokem impulznem toku načeloma ne nudijo slabše prenapetostne zaščite naprav v SN distribucijskem omrežju (kar je kot enega izmed razlogov za določitev sporne zahteve zatrjeval naročnik), vendar pa odvodniki, ki pri tipskem preizkušanju dosegajo višje vrednosti visokega impulznega toka, prenesejo večje termične obremenitve in imajo posledično daljšo pričakovano življenjsko dobo (kar je bil naročnikov drugi razlog za utemeljenost sporne zahteve). Višje vrednosti visokega impulznega toka (ki simulirajo udare strele) namreč povzročajo višje toplotne obremenitve in če jih odvodnik prenese (tudi brez miniaturnih poškodb), bo (lažje) prenesel tudi naslednje toplotne obremenitve,

s tem pa dosegel daljšo življenjsko dobo. Z navedenim se, nenazadnje, v opredelitvi do dopolnitve strokovnega mnenja strinja tudi vlagatelj.

Upoštevajoč navedeno gre zaključiti, da četudi standard SIST EN 60099-4 dopušča vrednosti visokega impulznega toka od 90 do 110 kA, ima naročnik objektivno opravičljiv razlog za določitev (strožje) sporne zahteve »*Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA*«, saj vrednosti amplitude nad 100 kA za naročnika pomenijo, da bodo odvodniki zdržali višje toplotne obremenitve in imeli daljšo življenjsko dobo. Ne glede na to, da naročnik ni določil maksimalne temenske vrednosti visokega impulznega toka (kar naročniku očita vlagatelj), navedeno ne spremeni ugotovitve, da je naročnik s tem, ko je določil, da mora biti vrednost pri visokem impulznem toku enaka ali višja kot 100 kA, upravičeno zasledoval cilj, da s takšno zahtevo naroča prenapetostne odvodnike, ki bodo imeli daljšo pričakovano življenjsko dobo.

Ob tem je treba poudariti, da v obravnavanem primeru predmet presoje predstavlja zakonitost določb razpisne dokumentacije, tj. sporne zahteve »*Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA*«, in ne, ali prenapetostni odvodniki, ki jih vlagatelj ponuja, sporno zahtevo (tudi) izpolnjujejo (kar pravilno izpostavlja tudi naročnik v svoji opredelitvi do dopolnitve strokovnega mnenja). Navedeno bo namreč naročnik na podlagi predloženih ponudb šele presojal v okviru pregleda in ocenjevanja ponudb ter med drugim tudi na podlagi tega sprejel odločitev o (ne)oddaji javnega naročila.

Vendar gre – glede na pomislek vlagatelja v zvezi z dokazovanjem višjih vrednosti impulznega toka v primeru, ko v okviru tipskega testa po standardu SIST EN 60099-4 (zaradi dovoljenih toleranc) le-te niso dosežene – ugotoviti, da vlagateljeva navedba, da naročnik v razpisni dokumentaciji ni dopustil predložitve posebnega testa zdržnosti z visokim impulznim tokom oblike 4/10 μ s vrednosti nad 100 kA (s katerim bi izkazal izpolnjevanje naročnikove zahteve » \geq 100 kA«), ne drži. Naročnik je namreč v Tehničnih specifikacijah (OBR-11) kot obvezne priloge k ponudbi v 2. točki navedel »*dokumentacij[o] proizvajalca ali ponudnika, iz katere so razvidne poglavitne karakteristike in tehnični podatki navedeni v preglednici 1 (»Ponujeno/dokazilo na strani ponudbe«), ki morajo biti izkazani z dejanskimi izmerjenimi vrednostmi dokazil iz obrazca »OBR-11a« za ponujeno blago*«. Prav tako je v obrazcu Izjava ponudnika glede tehničnih dokazil (OBR-11a) poleg ostalih zahtevanih dokumentov, s katerimi mora razpolagati ponudnik in jih naročniku posredovati na njegovo zahtevo, v 1. točki navedel »*tehničn[o] dokumentacij[o], kjer morajo biti razvidne vse tehnične karakteristike ponujenega blaga (proizvajalec, tip, nazivne veličine in zmogljivosti, podatki o materialih...)*«. Čeprav je naročnik, kot izpostavlja vlagatelj, v razpisni dokumentaciji v 1. točki splošnih zahtev v Tehničnih specifikacijah zahteval skladnost ponujenih odvodnikov s standardom SIST EN 60099-4 (ali enakovrednim) in v 2. točki obrazca OBR-11a od ponudnikov zahteval razpolaganje in predložitve oz. vpogled v poročila o tipskem preizkušanju ponujenih odvodnikov, izdana s strani neodvisne akreditirane institucije v Evropski uniji (kamor sodi tudi poročilo o tipskem testu o skladnosti s standardom SIST EN 60099-4), to ne pomeni, da drugo dokazilo, upoštevajoč izpostavljene določbe razpisne dokumentacije, ne bi bilo dopustno. Navedeno pa je tudi v skladu z devetim odstavkom 68. člena ZJN-3, ki določa, da mora ponudnik v svoji ponudbi z vsemi ustreznimi sredstvi, vključno s tistimi iz 70. člena tega zakona (to pa so poročila o preizkusih, potrdila in druga dokazila), dokazati, da gradnja, blago ali storitev, ki je skladna s standardom, izpolnjuje zahteve glede delovanja ali funkcionalnosti, ki jih je določil naročnik.

Upoštevajoč navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da v konkretnem primeru za izkaz izpolnjevanja tehničnih zahtev (torej tudi sporne zahteve) že razpisna dokumentacija dopušča tudi druga dokazila kot le standard, prav tako pa je tudi na podlagi samega zakona dopuščena

predložitev enakovrednih dokazil (poleg tistih, ki jih je zahteval naročnik), zato so navedbe vlagatelja, izpostavljene v opredelitvi do dopolnitve strokovnega mnenja, neutemeljene.

V posledici vsega navedenega Državna revizijska komisija zaključuje, da ima naročnik v konkretnem primeru objektivno opravičljive razloge za omejevanje in razlikovanje med ponudniki na podlagi izpodbijane tehnične zahteve »Visoki impulzni tok (4/10 μ s) \geq 100 kA«, zato naročnikova določitev takšne zahteve ne predstavlja kršitev določb ZJN-3.

Glede na to, da je Državna revizijska komisija relevantno dejansko stanje v zvezi z izpodbijano zahtevo v celoti ugotovila že na podlagi predložene listinske dokumentacije strank in predvsem z izvedbo dokaznega predloga vlagatelja in naročnika za pridobitev strokovnega mnenja (pri čemer je strokovno mnenje pripravljeno na podlagi relevantnih mednarodnih in slovenskih standardov, vpogled v katere je predlagal tudi vlagatelj), in je ob upoštevanju vseh okoliščin konkretnega primera zaključila, da so očitki vlagatelja neutemeljeni, za zakonito in pravilno odločitev o zahtevku za revizijo ni (bilo) razloga oziroma potrebe za izvedbo drugih dokazov v skladu s prvim odstavkom 32. člena ZPVPJN. Zato je Državna revizijska komisija kot nepotrebne zavrnila vse ostale dokazne predloge vlagatelja in naročnika (npr. zaslišanje direktorja vlagatelja, poizvedbo pri akreditiranem laboratoriju in zaslišanje člana strokovne komisije pri naročniku).

V zvezi z zatrjevanjem vlagatelja, da je naročnik z določitvijo sporne zahteve kršil tudi načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti (4. člen ZJN-3), Državna revizijska komisija pojasnjuje, da izpostavljeno načelo prvenstveno ni namenjeno zaščiti položaja ponudnikov, temveč zaščiti javnega interesa (prim. npr. odločitve št. 018-126/2015, 018-90/2016 in 018-10/2017), ki se odraža zlasti v racionalni porabi javnofinančnih sredstev. Že po sami naravi stvari se zato ponudnik praviloma ne more uspešno sklicevati na kršitev omenjenega načela, saj se z njim varuje javni interes in ne interes posameznega ponudnika, kar velja tudi za vlagatelja v obravnavanem postopku oddaje javnega naročila. Upoštevajoč navedeno Državna revizijska komisija (kljub temu, da se je naročnik do predmetnega očitka opredelil in navedel, da je bila vlagateljeva ponudba najdražja), ni presojala navedb vlagatelja, povezanih z (domnevnim) naročnikovim oškodovanjem javnih sredstev.

Državna revizijska komisija v posledici vsega navedenega ugotavlja, da vlagatelj v okviru zahtevka za revizijo ni uspel izkazati naročnikovih kršitev pri določitvi sporne zahteve v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, zato je na podlagi 1. alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN vlagateljev zahtev za revizijo zavrnila kot neutemeljenega.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Državna revizijska komisija je vlagatelju in naročniku s sklepom št. 018-021/2023-8 z dne 15. 3. 2023, na podlagi drugega odstavka 36. člena ZPVPJN naložila, naj za izdelavo strokovnega mnenja založita predujem v znesku 2.600,00 EUR, in sicer vsak v višini 1.300,00 EUR, kar sta stranki tudi storili. Strokovnjak je svoje delo obračunal v znesku 2.342,40 EUR, katerega višino Državna revizijska komisija ocenjuje kot ustrezno ter mu jo priznava v celoti. Glede na navedeno znaša razlika do založenega zneska predujma 257,60 EUR, ki se vlagatelju in naročniku vrne na njuna računa, in sicer vsakemu v višini 128,80 EUR.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj je v zahtevku za revizijo in nadaljnjih vlogah uveljavljal povračilo stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Ker z zahtevkom za revizijo ni uspel, je Državna revizijska komisija v skladu z določbo tretjega odstavka 70. člena ZPVPJN njegovo zahtevo za povračilo stroškov postopka pravnega varstva zavrnila.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 3. točke izreka tega sklepa.

Ker naročnik ni priglasil stroškov, potrebnih za izvedbo dokaza s strokovnjakom, Državna revizijska komisija o njih ni odločala.

Pravni pouk:

Upravni spor zoper to odločitev ni dovoljen.

Predsednik senata:

Andraž Žvan, univ. dipl. prav.,
član Državne revizijske komisije

Vročiti:

- vlagatelj – po pooblaščenju,
- naročnik,
- Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo.

V vednost:

- Oddelek za splošne, pravne, finančne in kadrovske zadeve, tu.

Vložiti:

- v spis zadeve, tu.